

Tizenkét éve visszük házhoz a kultúrát

Új könyvtárbusszal bővült a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei ellátás

2013 óta működik Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR), melyhez 2025-ig 332 önkormányzat csatlakozott. A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár korábbi területellátási csoportja osztállyá alakult, jelenleg 11 referens „szállítja” a kultúra értékeit a kistelepülésekre.

A vármegyében kiemelkedően magas a halmozottan hátrányos helyzetű népesség aránya. A községek lélekszáma folyamatosan csökken, ezzel párhuzamosan jellemző tendencia az elöregedés. További problémát jelent, hogy sok településen hiányzik, vagy csak részlegesen van jelen alapfokú oktatási intézmény. Ezért a kulturális alapokat a könyvtári ellátás folyamatos biztosítása jelenti.

A mozgókönyvtári ellátásnak jelentős hagyományai vannak nálunk. Több önkormányzat nem tudta biztosítani sem a helyszínt, sem a munkaeerőt a könyvtári ellátáshoz, ezért 2005. január 1-én az Edelényi Többcélú Kistérségi Társulás és Szendrő Város Önkormányzata közötti megállapodás alapján a Szendrői Közművelődési Központ és Könyvtár egy 1000 kötetet szállító kisbusz segítségével kezdte meg a Bódvavölgy 26 településének mozgókönyvtári ellátását. Az Encsi Városi Művelődési Központ és Könyvtár 2006. január 22-én egy közel 2 000 dokumentum szállítására alkalmas, átalakított Volkswagen-mikrobusz segítségével indított szolgáltatást az Encsi Kistérségi Társulás 16 település számára.

2013-ban könyvtárunk megvásárolta a szendrői könyvtárbuszt és az ellátás szolgáltatásmegosztási szerződés megkötését követően folytatódott tovább az

„

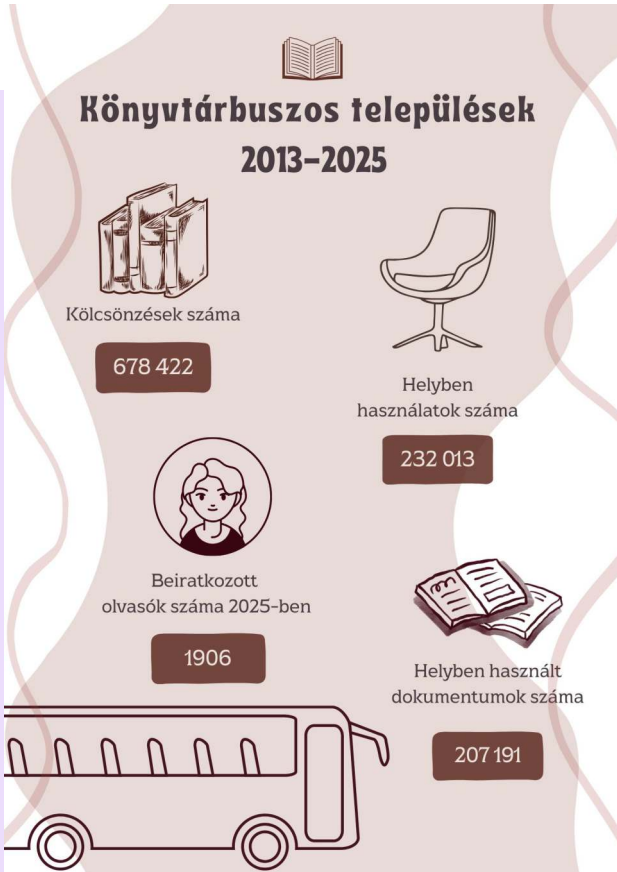
Az olvasók 800 könyvből, mintegy 100 db DVD-ből válogathatnak és 25-féle folyóirat is kölcsönözhető. Emellett két laptop, továbbá nyomtatási, másolási és szkennelési lehetőség is a látogatók rendelkezésére áll

edelényi és encsi kistérségben a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében.

Intézményünk pályázati forrásból, több mint 95 millió forintos beruházással 2019 szeptemberében állította üzembe nagy könyvtárbuszt, mely a szendrői térség 27 kistelepülésén biztosítja a könyvtári szolgáltatásokat, a KönyvtárMozi vetítés lehetőségével együtt. A számítógépekkel, projektorral, nyomtatóval, szkennelvel, nagyképernyős televízióval felszerelt, klimatizált könyvtárbusz korszerű és akadálymentes szolgáltatások nyújtására képes. A könyvespolcok 2 500 darab dokumentum tárolását biztosítják, emellett kiscsoportos olvasásnépszerűsítő foglalkozások tartására és oktatásra is alkalmas.

Az encsi térséget ellátó kisbusz 2025-re több mint 260 000 kilométert tett meg a vármegye útjain, ezért szükségessé vált

”
Mindennapos gyakorlattá vált a házhoz szállítás: az idős vagy mozgásukban korlátozott olvasók házánál is megállnak a buszok

egy új jármű beszerzése. Egy Peugeot Boxer zárt furgont vásároltunk, melybe a szolgáltatáshoz szükséges, a dokumentumok biztonságos és esztétikus tárolását biztosító polcrendszert építették be. A klímával és dízel üzemű állófűtéssel rendelkező jármű minden évszakban látogatható. Az olvasók feljutását a mechanikusan mozgatható oldalajtó lépcsője biztosítja. Az olvasók 800 könyvből, mintegy 100 db DVD-ből válogathatnak és 25-féle folyóirat is kölcsönözhető. Emellett két laptop, továbbá nyomtatási, másolási és szkennelési lehetőség is a látogatók rendelkezésére áll.

A járművek kéthetente jutnak el egy-egy településre, az olvasóknak alkalmanként 1 óra (kisbusz), illetve 1,5 óra (nagybusz) áll rendelkezésére a szolgáltatások igénybevételére. A kisbuszon a teendőket egy segédkönyvtáros végzettségű sofőr-könyvtáros látja el. A nagybuszon könyvtáros várja az olvasókat, akinek munkáját sofőr segíti.

A megállók jelzésére és egyéb információk elhelyezésére pályázati forrásból zárható, kültéri információs táblákat (poszterszekrényeket) vásároltunk. Aktuális információk, újdonsá-

gok megosztására *Könyvtárbusz_Borsod* néven működtetünk oldalt a Facebookon.

2026-ban ötvenhárom település igényli könyvtárunktól a könyvtárbuszos ellátást. A menetrenden kívül, illetve azzal egyidejűleg, mindennapos gyakorlattá vált a házhoz szállítás: az idős vagy mozgásukban korlátozott olvasók házánál is megállnak a buszok. Emellett az idősek nappali ellátását végző intézményekbe is rendszeresen ellátogatnak. A KSZR bevezetése segítette a hátrányok leküzdését Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye aprófalvas településein élők azon csoportjai számára is, akik nem tudják személyesen felkeresni a könyvtárakat, szolgáltatóhelyeket. A települések adottságaitól függően iskolás, óvodás vagy nyugdíjas korosztály várja a buszok érkezését. Mindenki megtalálhatja azt, ami számára érdekes, értékes. Az állományban nem szereplő dokumentumokat könyvtárközi kéréssel vagy vásárlással szerezzük be.

A szolgáltatás sikerességét az alábbi számok mutatják: a KSZR-hez csatlakozott települések lakossága a **2013 és 2025 között eltelt időszakban** a szolgáltatóhelyeken 4 160 119 db, a két könyvtárbuszszon 678 422 db, **összesen 4 838 541 db dokumentumot kölcsönözött ki.**

A helyben használt dokumentumok száma a szolgáltatóhelyeken 3 215 223 db, a könyvtárbuszszokon 207 191 db, **összesen 3 422 414 db volt.**

Az elmúlt évek tapasztalatai bebizonyították, hogy a kultúra közvetítője, a könyvtárbusz jelen van a településen élő emberek mindennapjaiban. Bízunk benne, hogy könyvtárbuszaink a vármegye útjait járva új lehetőségeket visznek mindent érdeklődő számára, akik egyre inkább kiaknázzák a bennük rejlő kulturális, művelődési, fejlődési, tanulási, szórakozási lehetőségeket.